

The Hebrew University of Jerusalem

Syllabus

Paris-TLV: Confluences - 17863

Last update 20-08-2019

HU Credits: 2

Degree/Cycle: 2nd degree (Master)

Responsible Department: Hebrew Literature

Academic year: 0

Semester: 2nd Semester

Teaching Languages: Hebrew

Campus: Mt. Scopus

Course/Module Coordinator: Dr. Giddon Ticotsky

Coordinator Email: giddon.ticotsky@mail.huji.ac.il

Coordinator Office Hours: By appointment only

Teaching Staff:

Dr. Giddon Ticotsky

Course/Module description:

התרבות הצרפתית, ובייחוד החוויה האורבנית של פריז, השפיעו השפעה מכרעת על התרבות העברית המודרנית, החל בתרגום הרומן הפופולרי 'מסתרי פריז' מאת אז'ן סי בידי קלמן שולמאן בשנות השמונים של המאה התשע-עשרה, עבור בשירים רבים שחיברו בהשראת עיר האורות המודרניסטים העברים אברהם שלונסקי, נתן אלתרמן, דוד פוגל, עזרא זוסמן ואחרים, וכלה בשנסונים הצרפתיים שפיתחו את הזמר העברי בשנות החמישים והשישים (דוגמת השיר "אילו ציפורים") ויצירות פרוזה של יוצרים עכשוויים (בהם עילי ראונר, לילך נתנאל ושירה פנקס), שעלילותיהן מתרחשות בפריז. הקורס יתחקה אחר הייצוגים השונים של פריז בתרבות העברית, בייחוד בזיקתם לתל אביב, ויבחן כיצד התרבות המקומית הגדירה את עצמה בהשראת התרבות הצרפתית - ולעומתה; כיצד נקלטה החוויה העירונית האינדיבידואליסטית והדקדנטית (לכאורה) בתרבות שקידשה על פי רוב חלוציות כפרית וקולקטיביזם; ובכלל, כיצד ספרות מינורית מדמיינת מרחבים ומתרגמת אותם לשפתה, לא אחת תוך שיבושים, המרתקים בפני עצמם.

Course/Module aims:

Learning outcomes - On successful completion of this module, students should be able to:

היכרות עם תהליכים של בניית תרבות מודרנית המתרחשת במקביל ל"בניין אומה", על שלל הקונפליקטים הגלומים בכך; התודעות אל סוגים שונים של תרגום, עיבוד, חיקוי וגלגולים בין-תרבותיים; היכרות עם הספרות העברית החדשה וההווי הארץ-ישראלי והישראלי בשנות הבראשית שלהם.

Attendance requirements(%):

Teaching arrangement and method of instruction:

Course/Module Content:

השפעות בין-תרבותיות, לאומיות ואוניברסליזם, מודרניזם פריפריאלי, חיקוי, עיבוד ותרגום.

Required Reading:

- מקורות ראשוניים -- יבחרו פריטים מתוך הרשימה הבאה:
1. נתן אלתרמן, 'כוכבים בחוץ', בתוך 'שירים שמכבר', מהדורה מתוקנת, עורך: עוזי שביט, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1999.
 2. -----, "תרגומים מן השירה הצרפתית", בתוך 'שירים 1931-1935', תדפיס מ'מחברות אלתרמן', ערך: מנחם דורמן, הוצאת הקיבוץ המאוחד, הדפסה שנייה, 1986, עמ' 173-185; ושירי פריז של

- אלתרמן בספר.
3. -----, 'סער ופרץ: פרזזה ומאמרים, 1931-1940', עורכים: אורי ש. כהן וגדעון טיקוצקי, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2019.
 4. חנוך ברטוב, 'החשבון והנפש', ספרית מעריב, 1988.
 5. נחום גוטמן, 'ביאטריצ'ה: או מעשה שתחילתו חמור וסופו ארי דורס', עם עובד, 1981 [1942].
 6. יוכבד בת-מרים, "פריס", "תל אביב", "ירושלים", 'מחצית מול מחצית: כל השירים', עורכת: רות קרטון-בלום, עורך-משנה: גדעון טיקוצקי, הוצאת הקיבוץ המאוחד ומוסד ביאליק, עמ' 164-173.
 7. חיים גורי, 'שושנת רוחות', 1961, בתוך מהדורת כל שיריו, הוצאת הקיבוץ המאוחד ומוסד ביאליק, 1998.
 8. לאה גולדברג, 'מכתבים מנסיעה מדומה', ספרית פועלים, עורכים: אברם קנטור וגדעון טיקוצקי, 2007 [1937].
 9. -----, 'יומן ספרותי: מבחר רשימות עיתונות', כרך ראשון: 1928-1941, בחרו, ערכו והוסיפו הערות: גדעון טיקוצקי וחמוטל בר-יוסף, ספרית פועלים, 2016.
 10. עזרא זוסמן, "סְמִי סִינָה", "בין מנהרה ואגמים", בתוך: 'שירים', עם עובד, 1968, עמ' 51-63, 207-231.
 11. אברהם ב' יהושע, 'מסע אל תום האלף: רומאן בשלושה חלקים', הוצאת הקיבוץ וספרי סימן קריאה - הספריה החדשה, 1997.
 12. מנשה לוי, 'מאה לילות ביפו העתיקה', ספרית פועלים והוצאת הקיבוץ המאוחד, 1993 [תרצ"ח].
 13. בנימין בן יוסף מאנדלשטאם, 'פאריז: השקפות והערות על הקריה העליזה הזאת, ועל משפטי בני עמנו בצרפת כמשפטי כל העמים, ככל אשר ראיתי וחזיתי בעיני בימי שבתי בה בשנת תרל"ה, 1875 למספרם', דרוק פאן אלעקסנדער גינז, ווארשא, 1878.
 14. לילך נתנאל, 'המולדת הישנה', עורכת: יערה שחורי, כתר, 2014.
 15. עלי מוהר, 'מהנעשה בעירנו', ציורים: עמוס בידרמן, עם עובד, 1994.
 16. אז'ן סו, 'לוס מיסטיריוס די פאריס: רומאנסו איסטוריקו אין פ'ראנסיס', טראסלאדאדו אין ז'ודיאו-איספאניוול פור דוד פ'ריסקו, דפוס איל טיימפו, קונסטאנטיפולה, 1891.
 17. -----, 'כתאב מסתרי פאריז', מערבהו חי בן אליהו שתרוך, מטבעת וזאן וכאסתר, תונ[י]ס, 1889-1889.
 18. 'מסתרי פאריז', איבערזעצט פון יאהאן פאלי, פערלאג פון יוסף ל. ווערבלאווסקי, ניו יארק, [1900].
 19. דוד פוגל, שירים טו-ז, כב-כג בספרו 'לעבר הדממה', 'כל השירים', עורך: אהרן קומם, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1998.
 20. שירה פנקס, 'אוריאן', הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2014.
 21. עילי ראונר, 'עריק', משכל - הוצאה לאור מיסודן של ידיעות אחרונות וספרי חמד, 2015.
 22. ז'ן ראסין, 'גמול עתליה: מליצה, היא כוללת דברי הימים ליואש המלך מיום גנוב בידי יהושבע אשת יהוידע הכהן עד הריגת המרשעת הנ"ל', חברתיה דוד נ' אברהם פראנקו מינדיס [דוד פרנקו-מנדס], אמשטרדם, 1770. זמין באתר Books Hebrew.
 23. -----, 'עתליה: טרגדיה תנ"כית', תרגם מצרפתית: אליהו מייטוס, בתוך: 'ישראל ויעודו', המחלקה לענייני הנוער והחלוץ של ההסתדרות הציונית, תש"י.
 24. -----, 'פעדרא, או, האהבה החטאה: שיר חזיון בחמש מערכות' מאת זיינוויל ראטה, והוא העתקה משפת אשכנזית אשר העתיק המשורר שיללער ממלאכת הסופר ראסין, דפוס א"ה זופניק, דראהאביטש, תרנ"ה, 1895.
 25. -----, 'פדרה: טרגדיה', תרגם מצרפתית נתן אלתרמן, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1987 [1945].
 26. קלמן שולמאן, 'מסתרי פאריז: היא המחברת המהללה אשר חברה בלשון צרפת ביד אָביר

הסופרים אייזען סי, ונעתקה לכל הלשונות המתהלכות בארץ, ועתה גם לשפת עבר צָקה וברורה',
וילנה, 1857 ואילך. נגיש בפרויקט בן-יהודה.
27. -----, 'דברי ימי עולם: תולדות בני האדם והעתים אשר עברו על כל ממלכות תבל', דפוס
האלמנה והאחים ראם, ווילנא, תרכ"ח-תרמ"ד, כרך ד.
28. אברהם שלונסקי, 'אבני בהו', בתוך: 'שישה סדרי שירה', ספרית פועלים, 1971, כרך ג.
29. זלמן שניאור, "המנורה הירוקה", "שדרות נון פרנס", "על חוף הסינה", בתוך: 'כתבים', שירים,
דביר, 1958.

Additional Reading Material:

Course/Module evaluation:

End of year written/oral examination 70 %

Presentation 15 %

Participation in Tutorials 15 %

Project work 0 %

Assignments 0 %

Reports 0 %

Research project 0 %

Quizzes 0 %

Other 0 %

Additional information: